



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Adami Contzen E Societate Iesv, SS. Theol. Doct.
Commentaria In Qvatvor Sancta Iesv Christi Evangelia**

Contzen, Adam

Coloniæ Agrippinæ, M.DC.XXVI

Quæst. 1. Quis status fidelium in mundo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82999](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82999)

VERSVS 9.

Tunc tradent vos in tribulationē & occident vos, & eritis odio omnibus gentibus propter nomen meum.

QVÆSTIO I.

Quis status fidelium in mundo?

Omnes pie
persecutio-
nem pa-
siuntur.

Iudeorum
persecutio-
nes.

§. 1. **P**redicit aduersa, dolores, futura odia omnium gentium; quamuis multis à Græcis desit *ἐβλῶν* gentium. Omnium inquam improborum quos inter viuunt. Et vere omnino, omnium Apostolorum pietas & constantia per gladios, cruces, ignes, aliaque tormenta probata est. Nec alia est aliorum ratio, omnes qui pie volunt viuere persecutionem patientur, de Apostolis vide A. G. 3. 4. 7. 8. 19. 14. 18. 24. 25. 26. Rabanus & Beda causam reddunt, cur tot malis Iudæi afflicti sint, quod non modo Christum crucifixerint, sed pertinaciter etiam Apostolos & sanctos persecuti fuerint. Nec tantum illos persecuti sunt ipsi infideles Iudæi, sed etiam plurimi ex illis conuersi grauissime Ecclesiam erroribus suis conturbauerunt. Nec sine consolatione tamen hoc prædicit: cum addit, odium hoc non eorum culpa contractum, sed propter nomen suum esse accensum; carus autem duci suo miles est, quem acerbissime exosum hostis imperatoris habet. Imponebant quidem illis crimina, infanticidii, & pabulis inde, ut post conuiuium incesti, ut homicidae, sacrilegi, incesti haberentur, verum illæ calumniæ odiorum erant; ut docet Tertullianus: Si qui enim se negasset Christianum omnis illa accusatio cessabat. Vide Apolog. initia.

Quomodo vulgus de postulare solitū fuerit Christianos, lapidibus & incendiis inuadere, nec mortui parcere, idem ipse ostendit, sed docet eos pro veritate certare, & prædam habere vitam æternam, & gloriam placendi Deo. Christianos ergo ethnici cælo inferebant, dum omni illos furore exagitant, & trucidant. Nec impune tamen sua scelera habuerunt. Tertullianus ad Scapulam cap. 3. Tamen (sicut supra diximus) dolere necesse est, quod nulla ciuitas impune lacera sanguinis nostri effusione: Sicut & sub Hilariano præside, cum de arce sepulchrorum nostrarum adclamassent: Area non sint, arce ipsorum non fuerunt. Messes enim suas non egerunt. Ceterum & imbre anni præteriti, quid conmeruerit genti humanum, apparuit, cataclysmum scilicet & retro fuisse propter incredulitates & iniquitates hominum, & ignes qui super menia Carthaginis proxime pependerunt per noctem quid minati sint, sciunt qui viderunt, & pristina tonitrua quid sonauerint, sciunt qui obdormuerunt. Omnia hac signa sunt imminenti ira Dei, quam necesse est quoquo modo possumus, ut & annunciemus & prædicemus, & precemur interim localem esse. Vniuersalem enim & supremam suo tempore sentient, quæ exemplarius aliter interpretantur. Nam & solille in conuentu Vicensi, extincto pene lumine adeo portentum fuit, ut non potuerit ex ordinario deliquio hoc pati, postus in suo hypsomate & domicilio. Habitu Astrologos. Possumus aque & exitus quorundam præsidum tibi proponere, qui in fine vitæ suæ recordati sunt deliquisse quod vexassent Christianos. Vigellius Saturninus, qui primus hic gladium in nos egit, lumina amisit. Claudius Hermianus in Cappadocia, cum indigne ferens uxorem suam ad hanc sectam transisse, Christianos crudeliter traxisset, solusque in pratorio suo vastatus peste cum viuis vermibus ebullisset: Nemo sciat (acebat) ne se gaudeant Christiani. Postea cognitio errore suo, quod tormentis quosdam à proposito suo excidere fecisset, pene Christianus decessit. Cocilius Capellain illo exitu Byzantino, Christiani gaudere exclamauerunt. Sed & qui videntur sibi impune tulisse, venient in diem diuini iudicii. Tibi quoque opta-

mus admonitionem solam fuisse, quod cum Adumeticum adu-
tilum ad bestias damnales, & statim hac vexatio subsecuta
est, & nunc ex eadem causa interpellatio sanguinis.

VERSVS 10.

Et tunc scandalizabuntur multi, & inuicem tradent, & odio habebunt inuicem.

QVÆSTIO I.

Quomodo scandalizandi sint multi?

§. 1. **A**dhortationis suæ causam adiungit graui-
mam. Fortiter enim pugnandum est, & con-
stanter; idque omnibus omnium temporum Chri-
stianis inculcandum est, multi enim scandalizabun-
tur & deficient. Imo tradent inuicem, & gentibus in laqueum, infor Bezan
maluisse *ἐπεδιδότω* vertere pro *ἐπεδιδότω*, prodere
pro tradere, cum apertus sit in Græco sensus, & verba
clara; nec enim omnis traditio proditioe peragitur,
sed aperta viæ professæ hostilitate, tradere populus,
postulabat Christianos ad Leonem, de his Dominus
loquitur. Cum dicit fore ut tradant inuicem, *ἀλλήλους*
non indicat, infideles à fidelibus tradendos, sed vel
fideles ab infidelibus, ut Syrus intelligi potest. Vnus
vnum tradet, vnus vnum odio habebit. Vel potius
cum vers. 9. de piis egisset, nunc ostendit impiorum
conditionem, quorum alius alium odio habebit, & in
alternatim in sese sauiunt; quod verissimum est; Nam
primum tyranni, qui Ierosolymas tenebant, inimi-
cissimi fuerunt. Deinde si quis consideret rabiem fu-
roremque delatorum in Cæsariensis aulis, facile appa-
rebit, per illas artes & Cæsarium improbitatem plu-
res impios absumptos, quam per martyrium Chri-
stianos, ac mira saxe conuersione reum; nam qui
quæsitores sauebant tormentis, mox alio indice ipsi
laccabantur. Nullum auctorem cito, quia tota hi-
storia augusta talibus plena est. Nec tamen nego
multos, qui scandalizati fuerunt, & à fide defecerunt
etiam in numero traditorum fuisse. Constat autem
parentibus, filiis, fratribus, cognatis multis tradito-
rum. Lucia septuaginta annorum ab Euprepio filio defe-
ritur. Bellum enim erit ab hostibus, seductoribus, fal-
sis fratribus.

§. 2. Prophetat Christus, & Caluianorum fidem
indelebilem esse fallam, & præsumptuam prædicit.
Negant illi quenquam à fide, à iustitia discedere pos-
se. Christus multos scandalizatum ita prænuntiat.
Scandalizati est impingere ut cadant, atque à fide de-
ficient. Fidem igitur habuerunt, & perdidērunt. Ter-
tullianus de præscriptionibus cap. 1. 2. 3. Idcirco o-
stendit non esse mirandum hæreses præualere inter-
dum. Conditio præsentium temporum, etiam hæc admo-
nitionem prouocat nostram, non oportere nos mirari super hæ-
reses istas, siue quia sunt; futura enim pronuntiabantur: siue
quia fidem quorundam subuertunt; ad hoc enim sunt, ut si-
des habendo tentationem, habeat etiam probationem. Vane
ergo & inconsiderate plerique hoc ipso scandalizantur, quod
tantum hæreses valeant, quantum sint: quum quid fortissimum
est, ut omni modo sit, sicut causam accipit ob quam sit se vni
consequitur per quam sit, ne esse non possit.

Et cap. 2. Ceterum nihil valebunt, si illas tantum val-
ere non miscentur. Etenim dum mirantur, in scandalum sub-
ministrantur: aut quia scandalizantur, ideo mirantur quod
tantum valeant, quasi ex aliqua veritate veniant. Mirum
scilicet, ut malum vires suas habeat: nisi quod hæreses apud eo-
multum valent, qui in fide non valent. In pugna pugilum &
gladiatorum, plerumque non quia fortis est vincit quis, sed
quia